

Näringsdepartementet
n.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss Krav på att hålla djur lösgående - konsekvenser, övergångsbestämmelser och andra incitament än lagstiftning (rapport 2019:17)

Er ärendebeteckning: N/2020/02300

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län tillstyrker förslaget om att ha en övergångsbestämmelse om ca 10-15 år för nötkreatur och hästar och ca 3-5 år för getter, i syfte att möjliggöra en rimlig omställning för berörda djurhållare, i det fall det införs lagkrav på att alla djur ska hållas i lösgående system.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att ett lagkrav ska gälla först när en djurhållning övertas av annan djurhållare.

Länsstyrelsen tillstyrker förslag om undantag för fäbodbruk och hållande av svenska lantraser i bevarandesyfte samt möjlighet för enskilda att söka dispens från kravet.

Förslaget om lagkrav med en övergångsbestämmelse

Länsstyrelsen i Stockholms län tillstyrker förslaget om att ha en övergångsbestämmelse om ca 10-15 år för nötkreatur samt hästar och ca 3-5 år för getter, i syfte att möjliggöra en rimlig omställning för berörda djurhållare, i det fall det införs lagkrav på att alla djur ska hållas i lösgående system.

Länsstyrelsen bedömer att det är rimligt med en lång övergångstid på grund av de omfattande processer som en byggnation kan omfattas av samt att det är en stor ekonomisk investering för den enskilde. I rapporten nämns exempel på processer som kan bromsa en omställning till lösgående djurhållning, såsom bygglovsprövning hos kommun, överklaganden och brist på byggarbetskraft om utbudet inte kan möta efterfrågan. Enligt Länsstyrelsens erfarenhet finns det även andra processer som kan bromsa en omställning. Det är inte ovanligt att ridskolor ägs av kommuner och i sådana situationer kan en omställning försenas av omfattande upphandlingsprocesser. Vidare kan byggnationerna behöva prövas hos länsstyrelserna och även i högre instanser. Det är därför viktigt med en lång övergångstid för att det ska finnas utrymme att genomgå alla de aktuella processerna som den enskilde kan omfattas av.

En längre övergångstid innebär även att de djurhållare som har tänkt att avveckla sin verksamhet inom en snar framtid och som inte har möjlighet att genomgå en omställning från uppbounden till lösgående djurhållning, inte tvingas avveckla i

Datum
2021-03-14

Beteckning
101-72370-2020

förtid. Därmed skulle risken att skynda på avvecklingstakten inom exempelvis mjölkproduktionen minska.

Förslaget om att lagkrav införs då en djurhållning tas över

Länsstyrelsen avstyrker förslaget, som är ett alternativ till övergångstid, om att införa ett krav på att lösgående system kopplas till att gälla för varje enskild gård vid den tidpunkt då djurhållaren upphör med sin djurhållning. Förslaget innebär att en djurhållare som idag håller djur i uppbundet system inte skulle beröras av kravet. Kravet skulle istället börja gälla först när djurhållningen tas över av en annan djurhållare.

Länsstyrelsen bedömer att det finns flera risker med ett sådant förslag. Övertagande av en befintlig djurhållning skulle försvåras eftersom kravet skulle börja gälla från och med samma dag som övertagandet genomförs. Den nya djurhållaren skulle ges sämre möjligheter att bygga om eftersom föregående djurhållaren har ett lågt incitament att ställa om inför ett sådant byte. Den nya djurhållaren övertar således ett förbjudet hållningssystem och behöver först avveckla innan omställningen kan genomföras.

Vidare finns det de som håller djur i ett uppbundet system som inte avser avveckla sin verksamhet inom en snar framtid. Troligtvis är majoriteten av djurhållare inom mjölkproduktionen som har uppbundet system äldre, men i de verksamheter djurhållaren är yngre riskerar djuren att hållas i uppbundet system under en lång tid vilket motverkar en ökad djurvälstånd.

Vidare kan sägas att jordbruksföretag i dag allt oftare drivs i företagsform och då framförallt i aktiebolag och ridskolor drivs ofta i föreningsform. Ett förslag som kopplar driftsättningen av lösgående system till tidpunkten för när djurhållaren upphör med sin djurhållning kan innebära en osäkerhet när kravet ska börja gälla. Om ett företag eller förening likställs som samma djurhållare oavsett vem som är ägare innebär det att djurhållningen i uppbundet system kan fortsätta under lång tid. Om det däremot anses att djurhållaren slutar om ägandet i bolaget eller föreningen ändras, kan det bli tillämpningssvårigheter. Vid exempelvis ett generationsskifte i ett aktiebolag kan den tilltänkte djurhållaren succesivt över tid öka sin ägarandel i aktiebolaget. Det blir då svårt att avgöra när den tidigare djurhållaren upphört med sin djurhållning och den nya djurhållaren tillträtt.

Andra incitament för att främja en omställning

Jordbruksverket har i sin rapport avstyrkt de remissförslag som handlar om att införa särskilda investeringsstöd för de som ställer om från uppbundet till lösgående system eftersom det skulle vara orättvist för de djurhållare som har ställt om på eget initiativ utan att ha haft möjlighet att få särskilt stöd för detta.

Länsstyrelsen instämmer i Jordbruksverkets bedömning men anser att det är viktigt att motverka den avveckling inom mjölkproduktionen som ett lagkrav kommer att leda till. Det är angeläget att främja en ökad livsmedelsproduktion och en höjd självförsörjningsgrad för att kunna hålla en god livsmedelsberedskap i enlighet med Livsmedelsstrategin. För att minska denna avveckling föreslår Länsstyrelsen att det maximala beloppet för investeringsstöd för alla om-, till-,

Datum
2021-03-14

Beteckning
101-72370-2020

och nybyggnationer inom mjölkproduktionen höjs kraftigt för att underlätta för fler att bibehålla eller utöka sin verksamhet. Det gäller oavsett om åtgärden syftar till att utöka ett befintligt lösgående system eller för omställning från uppbundet till lösgående. Länsstyrelsen bedömer att en sådan ökning av stödet även skulle bidra till att fler kan genomgå en omställning. I tidigare Landsbygdsprogram har det maximala stödbeloppet varit alltför lågt och endast varit en marginell del av den totala investeringskostnaden. Att höja stödbeloppet innebär givetvis en ökad utgift av statliga medel vilket påverkar samhället, men att förlora delar av mjölkproduktionen på grund av avveckling har en större negativ påverkan på samhället i form av minskad livsmedelsproduktion och därmed svensk livsmedelsförsörjning, minskad företagsamhet på landsbygden samt minskat öppet landskap som leder till minskad biologisk mångfald och nyckelbiotoper.

Förslag att införa undantagsbestämmelser

I rapporten framförs ett behov av ett generellt undantag från lagkravet och då framför allt för de som håller djur inom fäbodbruk eller som håller svenska lantraser i bevarandesyfte. Ett lagkrav innebär en förhöjd risk att dessa djurhållare väljer att avveckla sin verksamhet vilket skulle leda till förlorat kulturarv och en negativ påverkan på lantrasernas genetiska diversitet. Länsstyrelsen tillstyrker därför ett sådant undantag för denna typ av djurhållning.

Jordbruksverket framför i sin rapport att det finns djurhållare idag inom fäbodbruk som redan har ställt om till lösgående system vilket visar på att det går att kombinera de två systemen. För att öka incitamentet att fler ska ställa om framförs i rapporten ett förslag om att höja stödet för de djurhållare som håller lantraser eller djur i fäbodbruk lösgående samt att införa särskilda rådgivningsinsatser för att hjälpa dessa djurhållare att ställa om.

Länsstyrelsen anser även att det ska finnas möjlighet att utfärda dispenser för enskilda djurhållare som av särskilda skäl kan ha anledning att få undantas kraven om att hålla djuren lösgående.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Johan von Sydow med djurskyddshandläggare Mathilda Hedborg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också landsbygdsdirektör Ulrika Lundberg och förvaltningsdirektör Mathias Wahlsten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia:

Lisen Sjöling via e-post lisen.sjoling@regeringskansliet.se